

บัตรความรู้ที่ 2 เรื่อง ปัจจัยเสริมสร้างความเจริญมั่นคงของอาณาจักรไทย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรือง

1. พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ที่มีต่อราษฎรและประเทศชาติ ทั้งในเรื่องของ ความดีของราษฎร การเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ในยามที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะสงคราม และการรุกรานจากภายนอก ทำให้ประเทศไทยสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย

2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในลักษณะที่เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของ ประเทศชาติเป็นสำคัญ โดยพยายามปรับเปลี่ยนนโยบายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ ทำให้ประเทศไทยสามารถดำรงอธิปไตยของชาติไว้ได้ ดังเช่น ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และสมัยที่ไทยกำลังเผชิญกับการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์

3. การมีทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล สำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ของคนไทยและความมั่นคงของประเทศ อาทิเช่น ป่าไม้ แร่ธาตุ แก๊สธรรมชาติ สัตว์น้ำในบริเวณ อ่าวไทย นอกจากนี้ ยังมีสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกข้าว สำหรับเลี้ยงชีพคนไทย ทั่วทุกภาคของประเทศอีกด้วย

4. การมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำให้การพัฒนาประเทศทั้งใน ด้านเศรษฐกิจและสังคมดำเนินไปอย่างเป็นระบบตามหลักของการพัฒนา ดังนั้น สภาพความ เป็นอยู่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข การคมนาคม และอื่น ๆ จึงขยายตัวออกไป ทำให้ไทยมีความมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง³

ภายหลังการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์แล้ว มีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและ ความเจริญรุ่งเรืองของไทย ดังนี้

1. ศูนย์กลางของอาณาจักรมีเส้นทางออกสู่ทะเล ทำให้สะดวกต่อการติดต่อค้าขายกับ ชาติต่าง ๆ ที่อยู่ห่างไกลออกไปและเข้ามาติดต่อค้าขายกับไทยได้ง่าย

2. มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันออกเฉียงใต้พัดผ่าน ทำให้มีฝนตกชุกและ เหมาะแก่การเพาะปลูก

3. มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านออกสู่ทะเลบริเวณอ่าวไทย ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำ ท้าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง ทำให้เหมาะแก่การเพาะปลูกในพื้นที่บริเวณที่ราบ ลุ่มแม่น้ำและเป็นประโยชน์แก่การค้าขาย

4. เป็นศูนย์รวมของการขยายตัวทางด้านวัฒนธรรม เพราะในสมัยโบราณอาณาจักร ของไทยเป็นจุดพักเรือของพ่อค้าจากดินแดนต่าง ๆ ที่เดินทางเข้ามาค้าขายระหว่างดินแดนซีกโลก ตะวันตกและซีกโลกตะวันออก นับเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการของอาณาจักรไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่ยุคเริ่มต้นของการสถาปนาและส่งผลตราบจนถึงปัจจุบัน

5. พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ บ้านเมือง ทั้งในด้านการป้องกันราชอาณาจักร การส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางด้านต่าง ๆ ให้เกิด ขึ้นกับบ้านเมืองและราษฎรของพระองค์

³ ศึกษาธิการ.กระทรวง, หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์. (กรุงเทพมหานคร : องค์การการค้า สกสศ, 2557), หน้า 32.

พืชเศรษฐกิจจังหวัดเพชรบูรณ์ “ไผ่ยาสูบ”

ทางหลวงหมายเลข 21 มุ่งหน้าสู่เพชรบูรณ์ จังหวัดที่มีการปลูกยาสูบมานานเป็นร้อยปี เหตุที่เชื่อนั้น เพราะว่าแม้แต่ตราประจำจังหวัด ยังมีรูปไร่ยาสูบอยู่ด้านล่างของภูเขาที่มียอดเป็นเพชรอยู่ด้านบนซึ่งเป็นที่มาของชื่อ “เพชรบูรณ์” อันหมายถึง จังหวัดที่อุดมสมบูรณ์ด้วยเพชร

เรื่องตราประจำจังหวัดเพชรบูรณ์นี้ ว่ากันว่ามีมาตั้งแต่สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่มีแนวคิดว่าเป็นประเทศไทยแต่ละจังหวัดน่าจะมีตราเป็นของตัวเองซึ่งเป็นสัญลักษณ์ แล้วมอบให้กรมศิลปากรขณะนั้นเป็นผู้ออกแบบ ซึ่งการออกแบบสมัย 70-80 ปีที่แล้ว ไม่มีคอมพิวเตอร์ ไม่มีกราฟิก ไม่มีโฟโต้ชอป ใช้ลายเส้นลายมือวาดสะท้อนความเป็นอยู่ของคนในจังหวัดนั้น ๆ

ไผ่ยาสูบ มิใช่เป็นเพียงพืชเศรษฐกิจเท่านั้น แต่มันเป็นสัญลักษณ์ และจิตวิญญาณแห่งวิถีเพชรบูรณ์

ตราประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ มีรูปแบบปลูกพืชชนิดหนึ่ง เป็นสัญลักษณ์สำคัญในตรานั้น คือ รูปแปลงไร่ยาสูบนั่นเอง

ในสมัยอยุธยา ได้มีบันทึกในคำให้การขุนหลวงหาวัดไว้ว่า มีเรื่องทางเหยี่ยวจากเพชรบูรณ์-นายม บรรทุกไผ่ไปขายถึงกรุงศรีอยุธยา

ในบทเสภาวรรณคดี เรื่องขุนช้างขุนแผน ผู้แต่งคือสุนทรภู่ กวีเอกยังกล่าวว่า นางพิมพิลาไลย จัดยาเส้นเมืองเพชร รสเลิศ เตรียมให้ขุนแผน ผู้เป็นสามี

ภาพ 7 : ตราประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

ที่มา : http://www.phetchabun.go.th/data_detail.php?content_id=2

สมเด็จพระยาบรมราชานุภาพ เมื่อครั้งเสด็จตรวจราชการเมืองเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2447 ทรงบันทึกไว้ในหนังสือความเข้าใจที่เมืองเพชรบูรณ์ว่า “ยาสูบเมืองเพชรบูรณ์ เลิศรสกว่ายาสูบที่อื่นหมดทั้งเมืองไทย ชาวเมืองเพชรบูรณ์จึงหาผลประโยชน์ด้วยปลูกยาสูบเป็นพื้น”

จึงเป็นอันแน่นอนว่า ไผ่ยาสูบเมืองเพชรบูรณ์นั้น เป็นไผ่ยาสูบที่มีคุณภาพ มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับมานานแต่โบราณกาลแล้ว ยาสูบจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่เป็นสินค้าส่งออกสำคัญ สร้างรายได้ให้กับคนเพชรบูรณ์มาโดยตลอด และยังเป็นพืชสัญลักษณ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์จวบจนทุกวันนี้

สื่อเสริม เพิ่มความรู้

🔍 สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตราประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ที่ 🔍

ภาพ 8 : ชาวไร่ยาสูบจังหวัดเพชรบูรณ์
ที่มา : <https://wisonk.wordpress.com/2018/02/20/855/>

ยาสูบที่ปลูกกันในจังหวัดเพชรบูรณ์โดยทั่วไป แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ยาสูบพันธุ์พื้นเมือง และยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์

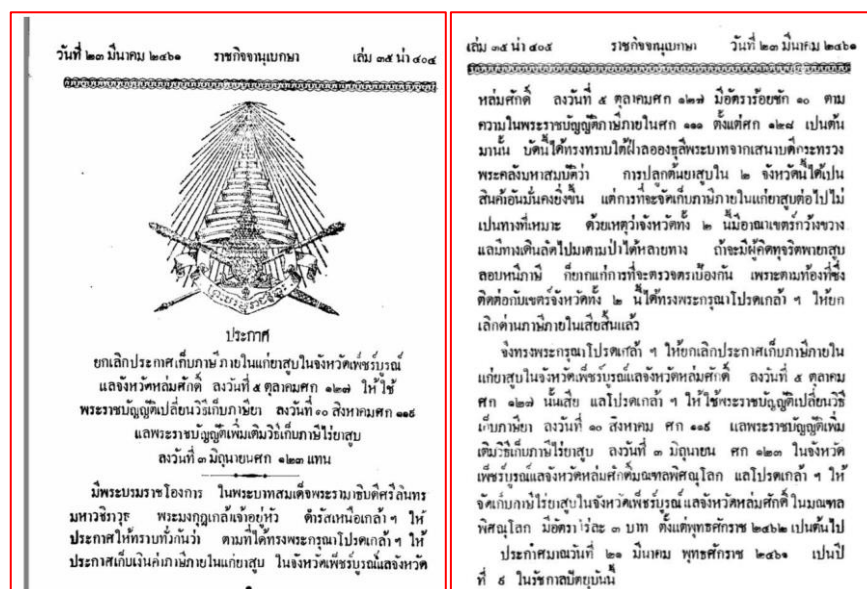
ยาสูบพันธุ์พื้นเมือง คือ ยาพันธุ์ที่ชาวไร่คนเพชรบูรณ์ปลูกกันมาเป็นเวลานานแล้ว ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งก็เป็นที่มาของชื่อเสียงที่ว่า ใบยาเพชรบูรณ์เลิศรสที่สุด และยังเป็นที่มาของรูปไร่ยาสูบที่ปรากฏอยู่ในตราประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ นั่นเอง

ใบยาพื้นเมือง บางครั้งเรียกว่ายาพื้นหรือยาเส้น ที่ชาวบ้านนำไปมวนสูบกับใบจาก จะนิยมปลูกกัน 2 พันธุ์ คือ พันธุ์อีเหลือง มีกลิ่นหอมหอม และพันธุ์อีดำ มีกลิ่นฉุน โดยพันธุ์อีดำปลูกเพื่อทำเป็นยาฉุนขาย ส่วนพันธุ์อีเหลืองปลูกไว้เพื่อเก็บไว้เพื่อมวนยาสูบเอง

ยาสูบเป็นพืชฤดูเดียว ลำต้นตั้งตรง มีขนซึ่งให้ความรู้สึกเหนียวเมื่อสัมผัส ลำต้นสูงประมาณ 1-2 เมตร ใบมีลักษณะเป็นใบเดี่ยว ขนาดใหญ่ ยาวประมาณ 50-60 เซนติเมตร และกว้างประมาณ 25-30 เซนติเมตร ขอบใบเรียบ ส่วนมากจะไม่มีก้านใบ มีหูใบ ฐานใบจะหุ้มลำต้นไว้ครึ่งหนึ่ง ใบจะมีขนปกคลุม ดอกออกเป็นช่อที่ส่วนยอดของลำต้น ช่อดอกหนึ่งจะมีดอกประมาณ 150 ดอก ดอกยาว 1.5-2 นิ้ว มีสีชมพู ขาวหรือแดง มีกลีบดอก 5 กลีบ โดยส่วนล่างของกลีบดอกเชื่อมติดกัน ทำให้ดอกมีรูปร่างเหมือนระฆัง เมล็ดมีขนาดเล็กมาก รูปไข่ สีน้ำตาลเข้ม ผิวเมล็ดมีเส้นสานกันเป็นร่างแห

ปัจจุบันนี้ ที่อำเภอหล่มสักและอำเภอหล่มเก่า ยังมีใบยาสูบพันธุ์พื้นเมืองคุณภาพดีส่งขายไปทั่วประเทศ เป็นสินค้าสำคัญของจังหวัดเพชรบูรณ์ต่อเนื่องมายาวนานแล้ว โดยพันธุ์อีดำปลูกกันมากที่บ้านน้ำก้อ น้ำซุน น้ำเฮี้ย ฝายนาแซง ฯลฯ ส่วนพันธุ์อีเหลืองปลูกกันที่บ้านหนองสว่าง หนองยาว ฯลฯ ส่วนในที่อื่น ๆ จะปลูกยาสูบพื้นเมืองชนิดนี้กันน้อยลง เพราะชาวบ้านหันมานิยมปลูกยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ส่งขาย เพื่อนำไปทำบุหรี่ให้แก่สำนักงานไร่ยาสูบ เพราะได้ราคาดีกว่าใบยาพันธุ์พื้นเมือง

ส่วนยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์หรือที่เรียกว่า “ยาพันธุ์หรือยาใบ” นั้น มีรสชาติเข้มข้น กลิ่นฉุนเหมือนกลิ่นซ็อกโกแลต เป็นพันธุ์ที่นำเข้าจากต่างประเทศและส่งเสริมให้ปลูกกันในช่วงหลัง ๆ นี้เอง โดยเฉพาะที่เพชรบูรณ์นี้ จะส่งเสริมให้ปลูกเฉพาะพันธุ์เบอร์เลย์เท่านั้น เพราะป้องกันการผสมข้ามพันธุ์จนกลายเป็นพันธุ์ ปัจจุบันนี้ชาวไร่ในเพชรบูรณ์นิยมปลูกยาพันธุ์เบอร์เลย์กันมาก เพราะกรรมวิธีไม่ยุ่งยากเหมือนยาพื้นเมือง และมีการส่งเสริมการปลูก มีโควตาประกันราคา ทำให้ขายได้ราคาดีกว่า มีตลาดรองรับแน่นอนนั่นคือ โรงงานยาสูบของรัฐบาล

ภาพ 9 : ยกเลิกประกาศเก็บภาษีภายในแก่ยาสูบในจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี
ที่มา : <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2461/A/404.PDF>

เกร็ดน่ารู้

ยาสูบพื้นเมือง หมายความว่า ต้นยาสูบที่ปลูกในประเทศไทย
มาแต่ดั้งเดิม และเมื่อบ่มด้วยแดดแล้วใบเป็นสีน้ำตาล
ยาเส้น หมายความว่า ใบยาหรือยาอัดซึ่งได้หั่นเป็นเส้นและแห้งแล้ว